

Sétanburukalo san 1997

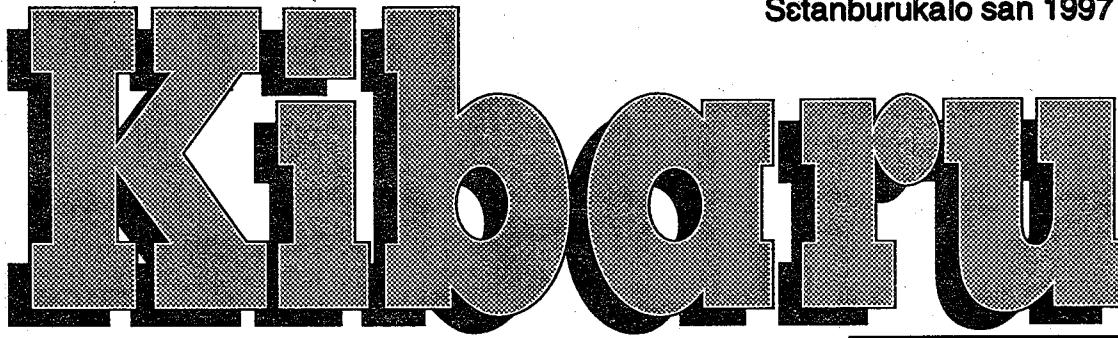
BAKURUBASANNI

(nimoro 12 songo)

Mali kono = Dóroma 300

Afrik kono = Dóroma 600

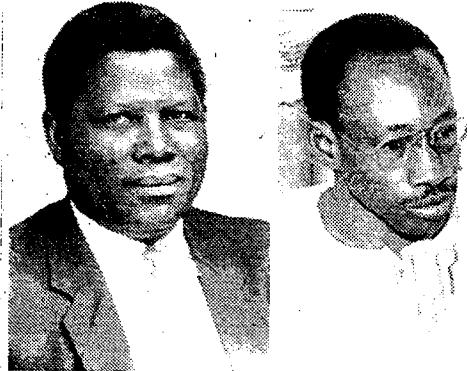
Jamana wero = Dóroma 1000

Kunnafonisében bota kalo o kalo. BP: 24 Téléfoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 25nan boko308nan A songo : dóroma 15

Mali Goférenaman kura sigira

Goférenaman kura in na, minisirijekulu nemogo Ibarahimu Bubakari KEYITA ye minisiri kura minnu ta, ka fara körén minnu tora kan, olu jaw file :

Yunusi DIKO

Amidu JABATE

Usumani SIDIBE

Alimadani JALO

Fatumata NJAYI Aminata TARAWELE Mohamedi SOKONA Afusat CERO

Aminata TARAWELE

Mohamedi SOKONA

Iberehima SIBI Hasani BARI

Uleyimatu TANBURA

Adama KONE

Sibiridon, san 1997, sétanburukalo tile 13, Peresidan Alifa Umaru KONARE ye Ibarahimu Bubakari KEYITA ta kokura k'a ke Mali minisirijekulu nemogo ye.

O siratige la, yamaruya tun b'a bolo ka goférenaman kura sigi senkan ni mögöw ye, minnu te nafa wero jini u ka baara la, jamana ka netaa ko. O goférenaman kura minisiriw ka kan ka sugandi politikitow ni muso jekuluw ni hadamadenyajekuluw ni

naniya numantigiw cëma.

O de y'a to, taratodon, san 1997, sétanburukalo tile 10, Mali minisirijekulu nemogo Ibarahimu Bubakari KEYITA ye jamana goférenaman kura sigi nin cogo in na :

- Dugujukoro nafaw ni kuranko minisiri : Yoro JAKITE (PARENA)
- Sigiyorow lakanani minisiri : Mohamedi Agi ERILAFU (ADEMA)
- Kokankow ni kakanmalidenw ka minisiri : Modibo SIDIBE
- Izinikow ni jago ni bololabaarakow minisiri : Mmu Fatu AYIDARA
- Denmisénw ka netaa walew minisiri : Bubakari K. KULUBALI (MC-CDR)
- Nafolokow minisiri : Sumayila SISE (ADEMA)
- Maraw lakanani minisiri : Koloneli Sada SAMAKE
- Jamana labenni n'a soko minisiri : Mmu SI Kajatu SO (ADEMA)
- Kungokonona yiriwali ni jiko minisiri : Modibo TARAWELE
- Cemance ni sanfe kalanko ni dönniya ninini minisiri : Yunusi H. DIKO (U.D.D)
- Kiiritige minisiri : Amidu JABATE (PARENA)
- Baarakow minisiri : Usumani Umaru SIDIBE (R.N.D)
- Sörökni baara feere bolodali minisiri : Amedi Ali Madani JALO
- Dugumakalankominisiri nigoferenaman ka kumalasela: Adama SAMASEKU (ADEMA)
- Keneyakow ni mögökörbaw ladonni n'u ka bolodijögönma minisiri : Mmu JAKITE Fatumata NJAYI
- Sekoni donkonidanbefenw lajeli minisiri : Mmu Aminata Daramani TARAWELE
- Lakanani kelebolow ni sörödasi körów ka minisiri : Mohamedi Saliya SOKONA
- Musow ni denmisénw ni denbaya ka netaa walew minisiri : Mmu JARA Afusat CERO
- Forobabaaraw ni taransiyorökow minisiri : Ibrehima SIBI (ADEMA)
- Fangasociyakedaw ni politikikow cesira minisiri : Hasani BARI (U.D.D)
- Kunnafonikow minisiri : Mmu ASIKOFARE Uleyimatu TANBURA (C.O.P.P.)
- Farikolojenajekow minisiri : Adama KONE (P.D.P.)

Mali labaarali taabolo kuraw naniya

Karidon, san 1997, setanburukalo tile 7, peresidan Alifa Umaru KONARE ye Mali politiki jekulu bëe dalaje nögonye naafama la, min senfe, a ye sëben keréenkérénnen d'u ma, u k'o kunkun n'o nénjen tömo, k'a laje ji némajoléen na, walasa u bën'u hakilinata min jir'a kan, o ka ke sabatu ye ka fanga forobaya. Koro wëre min b'o la, o ye jamanaden kelen-kelen bëe sendonni ye faso kojew nénaboli wale bëe la, walasa dannaya ka sinsin u ni fangaso ce, bëe k'i «ta - n'i - bila dòn,» k'i joyorò dòn fasoko la.

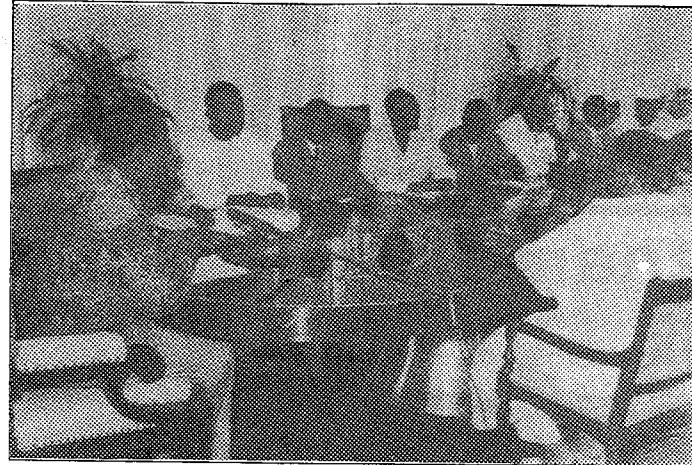
Laje in kunba ye goférénaman kura sigili ye ni jamanadenw bëe ka politikitónw ka yamaruya ye, k'a masorò peresidan Alifa y'a jira k'a sago ye goférénaman kura in ka ke jekulu ye, min kónomogow fanba ka kan ka jamanadenw haminankow dòn, uyérew ka ke fasoden numanwyé, walasa u bëe se cogo min ka feëre nénamaw dabali Mali ka bénogjola n'a ka nstaa n'a danbe sinsinni na.

Peresidan Alifa Umaru KONARE ka sëben keréenkérénnen in bëe Mali labaarali taabolo kuraw de kan, min naniya sirila kabini san 1991 marisikalo fangayéléma waati, n'o të se ka waleyá fo hadamadenya ni politiki jjekuluw k'u fanga ke kelen ye laadiriya kono.

Peresidan ka sëben in nésinnen don Mali labaarali taabolo minnu ma, olu fanbaw file :

- feëre folo bolodalen ntuloma ye fanga forobayali ye ani hadamadenya wale tòw bëe lajelen. O siratigé la, a ninen don faantanw ni faamaw bëe fe, u k'u jenyorò fin, k'u seko damajira ke, feëre numan minnu b'u kono fasobaarako la, u kana to ko nin si kelen na. Fangaso daw bëe yelennen d'u ye su ani tile, k'u laméen, bawo «mori bëe n'a joyorò don misiri la». O kadara kono, peresidan Alifa Umaru KONARE y'a nini politikitónw ni hadamadenya jekuluw bëe fe, faso yére ka héré sira kan, an ka segin an kó, k'an nefili fasobaarasében koro kan, i n'afjamana sariyasunba, woteko sariya, pariti politikiw ka sariya, fanga soscisibenko cogoya, kunnafonikow sariya fo ka na se faantanya ni nénawolona kéléli ma.

- Feëre min dalen b'o kan, o ye sòro labugunni ye, ka senefenw songo d'u

kan, walasa cikélaw bëe se ka timinandiya, ka bolodijögónma moçno bo jamana tonkun naani mögów bëe ni nögón ce. Deme ka kan ka don kenyereyew ma, ka caman fara uka ciyakèda bolofaraw kan, min na ke sababu ye ka baara di mögo caman ma.

- Jamana musakaw jate ka kan ka mine konuman, ka wusuruw ni nisongow ni lènpo ni takisi tòw bëe lajelen bëre ben. Bankiw ka kan ka labila jamana magankélaw bëe ye, walasa u ka se ka juru sòro ani k'u ka nafolow lakana. Jamana musakaw fanba ka kan ka don hadamadenya walew dafé.

- Min ye kenyereye ciyakèdaw ni izinuw ni bololabaaraw n'u nögónnaw ye, a ninen don fangasofe, a k'olubaadaraw sinsin, cogo min, nafaba bëe se ka sòr'u la.

- A jirala ko Mali kungokónonaw ni dugukolo nafa tòw yiriwali séméjiriw ye an ka bajiw labenni ye séné kama, ka dunkafa sabati ani togodalamogow ka sòro lawérelí n'u ka bénogjola jiidili n'u ka senefenw songodali y'u kanni sannifeere nögoyali y'u bolo. Sëben keréenkérénnen ka ninita dò fana ye iziniw joli y'an bara, minnu bén'an ka senefenw bayéléma nögoya la. A kono naniya dòwére ye cikédugukola taari 30.000 labenni yesan 5 nata kono.

- Min ye jiko ni kuranko ni dugujukoro nafaw ye, peresidan ka naniyaseben ko ka joyoroba d'o baaraw ma jamana kono, sanko damandingew ni tajinini ni kuran laseli Mali togodaw la.

- Forobabaarabawnitaransiporowduguw ni nögón ce walasa ka mögów bëe kelennasigi la, ka togodaw kala nögón na, jamanakuntigi y'a haminanko jir'o

kan, ka tila k'a nini sanni san 5 ce, sira numan fila ka bila Malin'a kéréfemamanaw ni nögón ce, sira tineleñw fana kalaben. Mali ka netaa sira do fana ye séríkiliw faabaw tuguli ye maraw faabaw la sanni waati kofolen ce.

- Peresidan Alifa y'a sinsin kalan ni ladamuni ni kénéya sabatili walew kan, k'a jira ko malidenw bëe ka kan ka jòn n'o walew latemenni konuman ye. A ye san 10

baara dòw boloda kalan siratigé la ka nesin mëlkeninw ni funankeninw ma, minnu bëe duguma kalansow la. A y'a naniya, kalankéminenw kana dësé olu la abada walasa denmisén kalannenw hake ka 61 sòro 100 o 100 kan. Min ye balikukan ye o fana matarafabagaw hake ka 45 sòro 100 o 100 kan. O kalanwn'oladamanibaarawsinsinbere ye dugumakalansow karamogó 10.800 nögónna labenni ye ani ka kalankéminenw lase kilasi 10.977 nögónna kono. Cemance ni sanfe kalan lawérelí kadara kono, lise kura 16 bëna jo ka fara baarakalanso kuraw kan ani sanfe kalansoba min bëe wele ko «Iniwérisite», o kalan bolofara saba, min kuntaala man jan.

- Ni kénéyako ni hadamadenyako ni mögökörbaw ladonni n'u ka bolodijögónma walew siratigé la, peresidan Alifa ka sëben keréenkérénnen y'a 'banban jamanadenw bëe furakeliko kan damakéne kono ani deme donni denbayaw ma, sanko se të minnu ye ani jamana mögökörbaw tòpotoli. A k'o hukumu kono ni maraw sera k'u jo n'u yérew ka walew tiimeli konuman ye, mara ni séríkiliw ni togodaw mögów bëna lafiya kosebe.

- Kiiritige walew neni sira kan, a jirala sëben in kono ko kiiritigéso ka yéremahorónya bëna d'a ma. Faso lakanabagaw n'o ye sòrodasiw n'u nögónnaw ye, oluka kétaw bëna dantigé jamana kono an'a kókan, walasa héré ni bén ni siginogónya bëe se ka sabati cogo min na.

- Min ye seko ni dònko ni kunnafonikow

ni negejurusokow nasira ye, peresidan Alifa y'a nini joyoroba ka di fasokanw dondalali ma, k'an danbefen koro lakana, ka negejurusobaa rawlakuraya walasa Malinidijeselekenaanimogow ka se ka jogon kumanogonya ani ka telewison ni arajosow jensen jamana dugumisenw bee kono ka fara kunnafonisbenw kan.

- Denmisentulonw ni farikolojenajew nasira la, a jirala ko goferenaman kura ka kan ka degebara numanw nini furankeninw labenni na jogonkunben kenew bee kan, jamana kono an'a kokan ani ka farikolojenajeyoro ni tiyatiriboso kuraw jo. A nininen don denmisentulonw ka dalaje jekulu kono, walasa k'u dusu lamin fasobaara hakilinaw la ani ka joyorow d'u ma u nyojo laseli la o hukumu kono, ka fara u dahirim noggoyali kan.

Malinijamana wewew cesirawla, sanko an siginogon jamanaw n'an limaana jamanaw, peresidan ka siben kerenerennen in y'i sinsin jekabaara nibolodijagonma lasamanikanann'olu ce, fan fila bee ka here ni nafa la. A y'a jira ko maliden minnu be tunga fe, feere suguya bee do ka kan ka tige oludemeni na, k'u ka nafaw lakana u sigiyoro jamanaw ni Mali yere kono. An kan'a to cogosi la, an danbe ka lagosi kokan. Mali peresidan Alifa Umaru KONARE ka naniya kura sirilen in, jamanabaa racogokura kan, a siben jenseenna, k'a kono ganse pariti politiki ni hadamadenya jekulu mogow bee ye, nemogow fara tonde gansanw kan ani naniyanumantigi, walasa bee k'i fela jira Mali ka netaa walew kan, an k'an fanga ke kelen ye, bawo mogow kelen te se ko la, k'an faso jo, k'an ka bongola sabati ben ni kotonogontala ni jogonfaamu ni bonya ni karama kono. Mali jamanakuntig Alifa yere ka fo la, jamanabaa te se ka sabati ni fanga ma forobaya ka fasodenw bee lajelen sendon a kono kono nena boli la, n'o y'u yere kunkow ye. Peresidan k'ale ma siben kerenerennen in fesefeseli kuntaala dantigeli wajibya mogosi kan, nk'a hakili la ko siben in na lajejoona ji nemajolen na, walasa filiwi degunw ni mantoorominnudara mogow kan, kosa in na goferenaman kura ka se k'olu latilen ka jamanadenw dusu da, an ka hine jogon na, ka jogon mince, ka don da kelen fe, ka bo da kelen fe.

Basiriki TURE.

Balikukalan n'a togoladon matarafaliko dije kono

Hakililajigin siratige la, Setanburukalo tile 8 don ye balikukalan togoladon ye, dije jamanaw bee kono. San o san, n'a don sera, gintan suguya bee be laben yoro bee la, ka kalan dusu don balikulamogow bee kono, ce fara muso kan, kungo kono duguw ni dugubaw kono. Obek Ameriki Latini, Azi, Eropu, Afrika ani Larabu jamanaw bee kono, a don kelen na, k'a masoro, INESIKO (UNESCO) min nesinnen be dije kalankow ni nininiko, ani sekow ni donkow ma, o ye balikukalan n'a togoladon matarafaliko kuma fo, k'a geleya jamanaw bee fangasow anidije demejekuluw ma.

Okuma fo, k'a geleya, laje do de kene kan, min kera Teheran dugu kono, n'o ye Iran jamanfaaba ye. Olaje de kera INESIKO ka laje folo labennen ye, k'a nesin kalanbaliya keleli ma, dije bee kono. O de la, nininikew y'a jira ko hadamaden bo ka teli kalanbaliya dibi la, n'a ye kalan k'a wolokan na, ka temen kan wewe kan. O de nana ni jamanaw wolokanw dondalali ye, ka signidew sor'u la, sibenni ani jate kama. Jamanaw ka mogow sugandilen minnu tun b'a laje kene kan, o ye kalankow ministri yere n'u ka baarakela faamuyalenw ye.

Jamana minnu ye sira soru balikulamogow kalanni na, kan wewe la, jamanabaa sugandira olula, ka wolokanw kalancogo kura sifile. O jamanabaa kera Alizeri ni Mali ani Iran ye. A laje kuncera don min na, n'o ye san 1965 Setanburukalo tile 8 don ye, ben ker'o don dekan, k'oke balikukalan togoladon ye dije bee kono.

Taal ene, «wolokankalan» kura welela ko balikukalan, min nafa te fo ka ban. A kalan bolodara k'a nesin baara suguya bee ma. O b'i n'a fo nafasoroba raw (senebaara, nakobaara, jiriforobaara, baganbaara, monnibaara, bololabaara, numuyabaara) fo ka semusoyaba raw ma (galadon, safunedilan n'a tow). Forobabaarakelaw sendonn'a la, sibenni degeli kama. Hali jamanabaa mogow ni baarada kuntigis senyer'a la, Mali kono. Balikukalan ye bee ka kalanbolo jate mince, k'a ben baara kecogo ma.

A ko tor'o cogo la, fo balikukalanden cayara, kura kunda, ani korolen kunda. Korolenw welela ko kalanden jolenw.

K'a t'a ko damine la, san 1965 temennen k'o ka se san 1972 ma, mogow minnu bora kalanbaliya dibi la Mali kono, o kera mogow 45.000 ye. O waati la, kalanso cayara fo ka se 1.700 ma. O kalanden jolenw ka yerekalanko taabolo nana fara balikukalan taabolo kan. A dow kera karamogow ye, kalansow kono. Cikejekuluw baarabolo caman late menna a dow ma. Olu be peselini sibenni ke sannifeere tuma la. U be foro suman, k'a nogo don, ka senebenw ni baganw furake, ka cikejekuluw ni duguyiriwatow baaraw boloda, k'u nena boli, dugu kono, an'a kokan. A caman sera letereseben na, k'a ci jogon ma, wali ka dugu kojew sibben, k'a cijensenni kama, Arajo la, ani «KIBARU» kono. Dow yere ye gafew dilan sijne kelen, walisiye caman. Yerekalanna minnu ka cesiri y'u lase nin joyorow n'u jogonna wewew la, olu hake be ka caya, don o don, ka t'a fe. A be ce kunda. A be muso kunda. A muso dow kera matroniye jigginnisow kono. Dow kera animatirisiye santiriw kono, musoyakow, dennadonkow, kenevakow, saniyakow, ani ladamunikow siratige la.

Mali ka nesoro balikukalan la, o misali do ye gafe suguya caman boli ye, Mali balikukalan fe, minnu nesinnen be kalanje ni jatekalan ma, wali yerekalankow, sifilelikow, kiimelikow, bilasiralikow, lawalelakow, sekow ni donkow, ani maanaw ni nsuirinw n'u jogonna. A misali do fana ye kunnafonisben caman boli y'an wolokan dow la, yerekalannaw kama. O kunnafonisben kalannib'a to mogow be bo jogon ka kow kalama, Mali, Afiriki ani dije yoro bee kono. Ob'in'a fo «KIBARU», «KABAARU», «XIBAARE», «JEKABAARA», «SAHELI», «NTULOMA», «KALAMENE», «KUNNAFONI» n'u jogonna. Sisan, Malibalikukalan jijalen be fen min na, o ye mogow kalannenw hake boli ye mogow 34 na, keme kulu kelen kan, (34%) k'a ke mogow 62 ye, keme kulu kelen kan (62%) sanni san 2000 ka se. An dun n'o ce te san saba bo tugun.

**Basiriki Ture
ani Amadu GANI Kante.**

Ofisi di Nizeri jolen bë ka dunkafaliko nögoya Mali bëe kono

Seneforokene min bë Malijamana cemance la, Segu marabolo kono, n'o ye Ofisi di Nizeri ye, a jirala k'o de ka koro ni Afiriki Sahara fanf jamanaw bëe ka seneforokene nye, minnu y'u ka balosorodaw ye. O koro ya soro l'a sigiyoro lakodonn de fe, Nizeri babolo «délita» santarali «le» kono, kabini san 1925, faransi cikela mög faamuyalenw fe. O yoro lakodonn k'o, tubabuw nana Ofisi di Nizeri sigi «délita» kono, san 1932 la. A daminetuma la, u naniya tun ye seneforokene taari miliyon kelen labenni de ye san 5 hake kono. Otun bë laben senefen minnu kama, o ye koori ni malo ye. Koori bëe bë taa baara Faransi bagidilan iziniw kono. Malo bë tila Afiriki tilebinyanfan jamanaw bëe ni nogon ce. Kabin'o malo tilako bora sira fe, fo ka se sisan ma, mögow b'a fo kuma la ko Ofisi di Nizeri ye Afiriki «jigine» ye. A dönnen bë n'o de ye, hali n'a ko te ten tugun. Nka, Ofisi di Nizeri sigili ye san 50 soro ka bën san 1982 ma, ka soro baara kelenwma setubabuw ka jate minelenw hake la, ni furancejan ye. O misali dòw file :

1°) Seneforokene taari miliyon kelen min tun ka kan ka laben, san 5 kono, o ma tementaari 60.000 kan cogò si la.

2°) Koori seneta ma se cogo si la ka temen toni kelen kan, taari kelen na. Okama, koorisene yere dabilala kabini san 1970 la.

3°) Malo soro bora toni 2,5 la taari kelen na, ka jigin fo toni 1,6 la, taari kelen na. O geleya ma dogo malosenela kelen si la Ofisi kono.

Faransi tubabu minnu ye Ofisi sigi, olu ye nafolo boën jate miné, kabarakelenwniminewjateminé, ka nafa sorolenw jate miné. Usoro k'a don kon'um'u bolo yelema, Ofisi tena ke fosi ye nafolotijeyoro k'o. O boloyelëmali daminen san 1978 la, ni dije demejekulu jamanaw ka malokow yiriwali jekulu ye ani dije jamanaw ka warisoba; Eropu jamanawka demejekulu, anjamana

caman faralen Mali yere kan, n'o ye Faransi, Peyiba, Alimani ni Ameriki ye. Olu ka jekawale siratige la, soro kera san 1983 ni 1994 furance kono, fo ka se malo toni 5 soro ma, taari kelen na.

O temennen k'o, fen dòw kera soro yiriwali taamaseere ye. A do ye seneforokene taari labennen cayali ye ni koroen ye, fo ka se taari 30 ma, taari keme kulu kelen bëe kan (30%). Olu caman ka malo soro bora kilo 900 na, taari kelen na, ka se toni 1 ni kilo 600 ma, taari kelen na. U ye nafolo minnu soro la, o ye do bo faantanya la, ka mögow hakili sigi dunkafako la, min ka gelen n'a ko bëe ye.

Nin lafiyakow sabatira ka da wale minnu kan, o ye jiko ni baarakominenko nögöyali ye, ani baara kecogo numan nefoli senekelaw ye. O nogönbilasira walew faamuyali de kera sannifeerekow latemenni ye senekelaw ma, minnu ni kenyerøyew donna nogon na, o siratige la, fo ka se baara werew ma, i ko malo fara boli, k'a kise pese, k'a ke borer kono. O kenyerøyew sanga wulila, k'a masoro, olu n'u ka baarakeminew de bë taa mögow ka malo farabo fu ka duguw kono, ka soro, n'i ma se Ofisi izini do kono, i ka malo bë t'i bolo, so kono. Yelema donna sannifeerek la cogo min na, k'a bo Ofisi di Nizeri ka bolo kan, k'a bila senekelaw yere ka bolo kan, a donna dugukoloko la, o cogo la. Dugukolo soro dalen b'a kunmabowari sarali dörön de kan. Ni mög min y'o takisi wari sara, hali n'i ka dugukolo ma ke «ciyen» y'e, Ofisi di Nizeri se k'a miné ilà, bawo, e b'a sené, i den b'a sené, o den ta den b'a sené fo Ala mana min ke. O dugukoloko nénaboli ye yorow janya nogon na bawo, mögow nénayorow te kelen ye. Ni sigiyoro cayara Ofisi marabolow kono, nogonsirataama bë geleya. O de koso kókandéme ninina siradilán ni siralaben kama. O ye senefenw laseli nögoya u feereliyoro n'u döndalayorow la. Laben barika n'a

nafa bonyako jugu kera Ofisi di Nizeri senbolikun ye wale caman na, k'a masoro senekelaw lafaamuyara, yelema kadara kono.

Taalen nefe, Ofisi di Nizeri y'a ka baarakelaw labila, fo ka se mögo 70 ma, keme kulu kelen bëe kan (70%). Omogolabilalenw ka genniwari dir'u ma. A caman y'u yerew ka soro daw sigi, bololabaara kama, wali sené, wali jago, wali baganmara. Nin bëe la, a bë se ka fo ko yelema min ye Malifangaso kundonnifegenya Ofisi di Nizeri musakako la, o sinsinnen bë jekawale de kan, foroba kunda, ani kenyerøy kunda. A be dije demejekulu ni dije jamanaw bëe ni Mali jamana fangaso ce. A be fangaso ni cikelaw ka minisiriso ni Ofisi nemogoso ce. A be Ofisi ni senekelawni kenyerøyew ce. Ab'olu yere damaw ni nogon ce. O jekawale yesira soro liminken in sandamadaw kono, o de kera Ofisi jokun ye, k'a fo, k'a be dunkafaliko nögoya Mali bëe kono.

Dunkafaliko bë se ka nögoya Mali bëe kono, fo ka Mali togo koro lasegin a ma n'o ye «Afiriki tilebinyanfan jamanaw ka malojigine» ye. O be na ni sinjésigiko dòw joreli ye, i ko senedugukolow nagasili ani senefenw tangali banaw ma, minnu be soro bali ka bugun. Olu ye jorenankow ye cogo min na, jurusarabaliya fana ye jorenanko y'o cogo la. O temennen k'o, natabaya man kan ka mög si bila, k'i kun don baara kologirin suguya dòw koro ka sor'a fanga t'i la, a wari t'i bolo, a se t'i ye.

O ye yereñegen ni yereñango de ye. Ni balan ma don kow la, k'a masoro bëe y'i jeya, k'i tilen nogon ye, fosi te Ofisi di Nizeri bali k'a ka forokenew bëe laben ka bila mögow ne; ka jikow, minenkow, furakow ni soro kow nögoya, sanni senekela yerew ka se k'u jo n'o baaraw ye. A kera cogo o cogo, laben minnu kera, n'olu ye mögow nimisi wasa, o b'a jira ko Ofisi di Nizeri ye soro yiriwali sira miné ka ban.

Amadu GANI Kante

Kodiwari ye yelema don ciklaw bilasirali baara taabolo la

Dijen warisoba min ye Banki Mönjali ye, oy'a jira kokandemeko siratige la, min te ko labanta ye, fo dan de b'a la, desebagato jamana si te bolomademe, ka sor'a kunnadoni ka girin a yere ma. O b'a jira ko jamana minnu te s'u yere koro, n'olu ka sorodaw musakaw tali tor'u ka fangasow dörön ma, kokandem wari min te laboli ke ka koro, o laban be dese ka forobabaarakelaw sara, kuma te ka bongolabaa raw ke duguwkono. Odekama kenyereyew sendonniko fora jamanaw sorodakow la, k'a geleya, walasa ka fangasow kunnadoni feganya ni musakaw dogoyaliye. N'o kera, fosi te bongola baaraw bali ka ke, fo ni faamaw ye wari dun.

Nin bee de kera Kodiwari jamana fangaso wulikun ye, ka yelema don soroda caman baaraw taabolo la. Ciklaw bilasirali baara min be ke forobabaarakela mogo

faamuyalenw fe, n'olu bolo bor'o kama duguw kono, o be baara taabolo yelemalenw na. Ni baara taabolo yelemarra, baarakela joyoro be yelema. O mogo minnu joyoro yelemarra, olu faamuyalen be senekow, jiriforokow, nakokow, monnikow ani bagankow la. Bee n'i ka baarabolo don, iko baganfurake, jegemon, koorisene, tigasene, nosene, malosene, ani sorofen werew. Olu de be ciklaw kerefe, i ko shewa n'a denw, ka baaraw kecogo nefs u ye, k'u magonefene lase u ma, fangaso togo la, ka sor'u

ma döröme kelen bo. O b'i n'a fo sumansiw, tigasiw, koorisiw, senefenw furakelilanw, baganw furakelilanw, fenjenamaninw fagalanw, fo ka se baarakeminew soroli nogoyali ma. Olu ka kalosaraw, an'u be fen minnu di ciklaw ma, o wari bee be bo forobakesu de kono, ka sorogeleya ja barika bonyako jugu kosen, ciklaw yere te nafa sor'uka baara la, kuma te jamana ma.

Nka, kabini yelema donna nin mogow ka baara taabolo la, fangaso ye kene bila kenyereyewe, k'aka baarakelaw jate mine, k'olu musakaw jate fana mine, walasa k'a don minnu be se k'a to yoro minnu na. O de nana n'a caman labilali ye, ka bo forobabaara la, ka da fangaso jocogo kan, ka do b'a ka baarakelaw la, walasa ka do b'a kunnadoni na.

Kenyereyew y'omogolabilalendow ta baara la. Dow jera k'u ka kenyereye

jekulu sigi. A to damado minnu tora fangaso ka bolo kan, olu ka baara taabolo bora ciklaw kolosili n'u bolomademeni bolo kan, k'a bila ciklaw ta kan. Fangaso tun be fen minnu di ciklaw ma gansan, o dabilala, k'a to ke waribo ye, hali juruko kuma t'a la. Kabini yelema kera san 1993 la, ciklaw n'u laadilibagaw be nogon kan nin cogo de la.

Nin bee la, fangaso kelen k'a senbo a kow la, k'a ka baarakela caman bila, ka ciklaw t'u yere ni kenyereyew bolo, o diyara dow ye, a goyara dow ye. Nka, kecogo were te kokandem soroli la, fo nin yere labencogo dörön, min te ne n'a madadigi mogodowla. Ab Kodiwari jamana kono cogo min na, a be Mali ni jamana werew kono o cogo kelen de fana na.

J.A.BADU
ni A. GANI Kante

Ne ta te politiki Kuma ye !

N nisondiyalen be jamana nemogow fo, u ka cesiri n'u ka baara numan na. N be min nini jamana nemaaw fe, halibi, u k'u hakili to wulakonona na, ka siraba numanw dilan togodaw la, hali ni gudoren ma k'ula, walasa taama be nogoya anw fana bolo cogo min na.

O temennen ko, ne sirannen don fen kelen ne jamana kono, o ye jiri tigecoco ye. N'anw ma an fanga ni hakili fara nogon kan, ka jiritige negini ji nemajolen na, san duuru ninan ko, an ka kungokonona jiriw be ban pewu. N'o dun kera, o te jamana ma here ye.

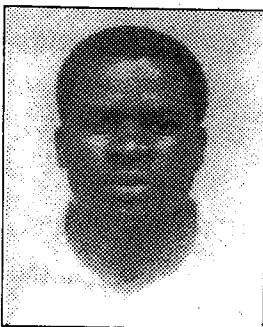
N be wele bila ka taa senekelaw, furabolaw, finfinbolaw, ani an balimamusow ma, u ka do bo jiritige la. N be wele lase tasumadonnaw fana ma, u k'a don ko tasuma nafa ye gabugukonona dörön de ye; hali n'o fana damatemenna, a be na ni tijeli ye.

Tasuma ye tijeli min ke anw ka le kono ninan, a be se miliyon hakew de ma. O la tasumadonnaw ka kan k'a don k'o nafa foyi te jamana kan.

Daramani Bankali
Kilela - Fulaso.

Karamogow danbe ka kan ka segin u ma.

Karamogoya ye baara ye min te se ka fo k'a ban. N'i ko kalan, i ko karamogo; n'i ko dønniya i ko karamogo; n'i ko netaa, i ko karamogo n'i ko ladumuni, i ko karamogo.

Hadamadenya yere de sirilen don, neka faamuyali cogo la, karamogoya la. Sabu n'i ye jamana o jamana bolen ye nogon la, i b'a soro o ka netaa sirilen be kalandela; kalan fana te se ka ke ni karamogow te. Nin b'a jira ko jamana kono, karamogow joyero ka bon kosebe.

Nka, an be don min na i ko bi, karamogoya kera mogow bolo baara nagasilen ye; a kera baara ye danbe te min na tugen. N'a fora mogo o mogo mak'iyekaramogoye, itejatekosebe, itekedanayamogoye, i ka ko caman be geleya. A be san caman bo bi karamogoya danbe binna. Jogo jugu bee fora karamogow ma : u tege ka gelen, u ka wari te soro; u te sara neñema soro kalo kono; u te se ka nanamuñanamu baara ke walasa ka wari caman soro...

Nin bee be fo karamogow ma, nka o n'a taa bee u b'u cesiri denmisew kalannifewalasa ka jamana ka netaa sabati. Hali, musofuru geleyara karamogow ma, sabu musow kera feerefew de ye, n'i wari caman ti bolo, ite se k'u san. Nin wale in kera sababu ye ka karamogo caman farifaga u ka baara la, barisa n'i kera karamogo ye, i be baara ke, nka i te sara cogoya juman na, danbe fana ti la.

Mun de ye nin danbetine lase karamogow ma ? Ne ka faamuyali la, karamogoya danbe tijeli folo bora jamana nemogow de la. K'a damine

san 1968 la, fo ka se bima, karamogow danbe donna bogo la, sabu jamana nemogow hakili ma se ka karamogoya nafaw ye; u ye karamogow ke bolokfemogow ye. Danbetine filanan ye karamogo yerew no ye, barisa ben tu ni nogon ce, u te nogon ka here fe. Misali, karamogo caman ye joyorobaw soro jamana kono, nka olu ma baara foyi ke walasa ka karamogoya deme. Ni karamogomin ye joyorosoro, o hakili be bo a baarakelognonw ko, o be fili a yere ma. Nin wale in fana de ye karamogow to jamana baarakela tow ko.

O tuma, n'a soro la ko karamogow nafa n'u joyero ka bon jamana kono; n'a soro la k'olu de cesirilen don su ani tile bee jamanadenw kalannin'uladumuni fe, a ka kan u danbe ka segin u ma. Jamanatigi yere ye karamogoye, a b'a don geleya min be karamogoya la. Karamogow ni bonya ka kan; u ka kan ka deme walasa u ka se k'u ka baara ke ni hakili ye jamana ka here koso.

Amidu Kulubali-Balikukalan
karamogo Bamako.

Mamadu Jara ka kuma ye tine yere de ye

Ne be Mamadu Jara ka kuma yoro daw jaabi. A ye kuma min fo san 1996, utikalo kibaru kono, n'o ye balikulan karamogow ka depiteya ninini ye. O kuma ye tine ye de ! wa, a ye min fana fo zuwenkalo kibaru kono, ne 6 la, o fana ye tine ye.

Anw meennna sisan, a be san caman bo, san o san, a be fo arajo la ko an be kalanbaliya kele ka bo jamana kono. Anw balikulannaw hakili b'a la, ko an be deme ni kalansow joli ye, walima kalankeminew, o si te ke. Nka san o san lakoliso kuraw ni madaraso kuraw be jo jamana fan bee fe. Abada, u te son ka balikulanso kuraw jo. A kuma be fo ten..A be fo arajo la cogoya min na, a be fo telewison na o cogoya kelen na.

Sisan, anw y'a koso ko joyero te balikukalan na jamana kono; sabu nemogow sebe t'a ma cogosi la balakukalan ka taa ne. N'i ye mogo sigikeme-keme, ib'a soromogominnu kalannen don an ka kanw na, o te temen mogo 20 kan. O b'a jira ko an ka kanw t'an sebe la; n'itaara tubabu la, ib'a soroolub'u ka kanw matarafa kosebe. Sisan jamana caman b'o cogo la.

Foanka jekulu do sigisenkan walasa bamanankan n'an ka kan tow be se ka nesoro cogo min na. O la Madu Jara ye nogonyeko kuma min fo zuwenkalo kibaru kono, oka ke sanni san 1998 zanwiyekalo ce, walima san 1998 zanwiyekalo la. N'o kera bee b'a don balikukalan be joyero min na jamana kono.

Gonba Taraweles
Doribugu-Kolokani.

Bamanankan ka di andako an'an tulo la

Ne be welekan in bila ka taa malidenw bee lajelen ma, u k'u nesin an ka kanw ma, kerendkerennenya la bamanankan. Balikukalan ciyakeda, ani kibaru ciyakeda ka kan ni deme ye. Sabu bamanankaka di kosebe; a ka di anda kono fo k'a damatemen. A ka di hali farajew ye.

Ne b'a nini malidenw fe, an kana kan were si fisaya an ka kanw ye. Ni mogo min ye kan yeleke were ta, farajela, walima farafinna, ko a bena o ke k'an ka kanwlagosi, okera ce ye o, okera muso ye o, ankana son abada k'o wale diya o tigi bolo. An bee lajelen k'an cesiri balikukalan kibaru demenife. Fasoko don; danbeko don; yereyeke don de ! Ni mogo min ye nin kumakan in kalan o tigi ka taa kibaru ciyakeda laje, i yere ne la bani. I b'a don k'a fo ko kibaruko kelen don bolokfefen ye jamana kono. Bee ko demokarasi; bee ko beegefanga; o tuma, nine man kan ka ke baarada koro si kelen ko de ! Kibaru ciyakeda ka kan ni deme ye, k'a bo ni cogo la, k'a ke baarada belebele ye. Mali ka netaa b'o de la.

Mamadu Nuhun Taraweles
Bamako Hamudalayi

Senekelaw ka motoba kura san

An balima senekelaw, an k'an miiri doonin, Korotokojugu be na ni sarajugu ce ye. An balimaw «A.W.», duguyiriwatonw, aw minnu ye dugu senw ye, aw m'a ye wa ?

Mogo minnu be bo dugubaw kono, ka na u yaala cikedugubaw la, k'u be jurudon senekelaw la : motow, toliw, misiw, ani fen werew. Ne ko «A.W» nemogow, n'aw m'aw hakilijagabo jurutataw la ! Aw yere ne b'a la, san o san koori wari te se ka tila, k'a sababu ke julu cayali ye. Wa senekelaw, n'an m'a laje, dunkafako be geleya an bolo de !

Fuseni Bengali
Lutana-Kilela-Sikaso.

Wele ka nesin balikukan karamogow ma

Ne ka wele be nesin karamogow de ma, minnu ko u ye balikukan karamogow ye, sabu u fana no belebeleba be balikukan ka netaabaliya la. Ne ka nin kuma be boli kolosili de kan ne yere ye min ke yoro caman na, kalanko hukumu kono. A ka ca ni san bi saba (30) ye, balikukan b'anw ka jamana kono, nka halibi a ma barika nennama soro, k'o sababu ke kun caman ye, i'n'a fo:

- Nemogow ka farifagalenya;
- Balikukan sinsinbaliya jamana kalansow kono;
- Balikukan karamogow ka cesiribaliya u ka baaraw fe.

Ne b'na nsinsin nin kumasen laban in kan barisa kuma caman fora ka ban jamana nemogow ma, a to tora karamogow niyoro ye. N tena karamogow bo karamogow la, ne b'na be lajelen gosi ni bere bebebele kelen ye. N b'na nininkali dow ke fo, karamogow be ka kan ka min ke ni hakili ye :

- Karamogoya ye mun baara ye ?
- A sinsinnen don mun kan ?
- A joyoro ye mun ye balikukan lano la jamana kono ?

- Karamogoya be soro cogo di; a be ke cogo di ?

Ninnu ye nininkali kuluw ye, karamogow bee ka kan ka minnu ke sanga ni waati bee la. Sabu n'i y'a ye kanw be barika soro, fo a ka soro karamogow numanw de b'u kalan mogo werew kun. Nka, an be don min na i kobi, ni mogo min sera ka kalanje ni sebenni ke ani jate dooni, an b'o tigi wele karamogow.

O tigilamogow fana be nisondiya kosebe, nka a t'a don ko karamogoya togo ye kunko belebele de ye. N'a fora k'i ye karamogow ye, a ka kan. i k'i ka baaraw kecogo don; i k'i ka gafew (baarakeminew werew) min cogo n'u kalan cogoyaw don walasa i be se ka nafa soro u la; i kana salaya dönniya ninini na.

Ni mogo min sera ka nin wale ninnu bee tiime, an be se k'o tigi wele karamogow jenjen; o tigi b'a ka baara fe, wa a b'a kecogo don fana. Nka, ni karamogow min ma son k'a janto nin wale ninnu na, o tigi te se ka wele karamogow jenjen, sabu i ka baarakeminew ma dafa; i t'i ka baarakecogo fana don.

O tuma, an ka kan k'a don ko karamogoya sinsinnen don kalan neminini de kan. Ni karamogow min te kalan neminini, o ka dönniya te bonya, wa o tena se ka mogo werew kalan kalancogo numan na. An k'a don fana ko karamogoya joyoro ka bon kosebe balikukan na jamana kono, barisa ni karamogow jolenw be kalan ke, kalandenw be faamuyaliba soro; kanw neminini be yiriwa.

Karamogow fana de be kanw jense, k'u-walan-walan mogo werew ye. Ola, ni karamogow ma kalankosebe, n'u ka faamuyali ma bon kosebe kalan

siratige la, u tena se ka kanw yiriwali baaraw ke. Ni karamogow ka dönniya te beere ye, a ka kalandenw laban be son ka siga a la. O de koso, a wajibiyalen don karamogow bee kan, u k'u wasa don u ka baara la (n'o ye kalan kecogo numan neminini ye); u ka wuli k'u cesiri tuma bee, walasa ka kanw neminini; u k'u ka dönniya jidi walasa kalandenw fana ka se ka caman faamu.

An be waati min na i kobi, kolosiliw y'a jira ko kalanden jolen caman be dugu caman kono. O kalanden jolen ninnu de labanna ka ke dugu karamogow ye, sabu u be se kalanje ni sebenni na. Nka, geleyaba be o kalanden jolen ninnu kan kosebe, barisa u ma karamogokalan ke walasa u ka se ka dugudenw kalan. Ni karamogow te fen don karamogoya kecogo la, a be laban ka geleya de soro a ka baara la. Nin karamogoya donbaliya in fana de kera sababu ye ni balikukan ma se ka barika soro dugu caman na.

Ne hakili la, karamogow numan de be kanw kanu don kalandenw na. O tuma ne b'a nini balikukan karamogow ni kalanden jolenw bee fe, an k'an cesiri an ka kanw yiriwali fe; an ka dönniya nini sanga ni waati bee; an ka nogon siralab; an ka nogon nininka kalan kecogo numan na; an k'an wasa don karamogokalan na walasa an b'na kalanden minnu kalan, olu kana tige an na.

Jamana nemogow joyoro be kanw yiriwali la; karamogow fana sen b'a la sabu, olu ka cesiri de be kanw deme. O tuma, a nininen don karamogow nianimatorian ifasokanw kanubagaw bee lajelen fe, u ka wuli ka dönniya nini walasa kanw be yiriwa.

Amidu Kulubali Balikukan
karamogow Bamako

Najeni ye Tawukaw kamanagan

Najeniko kera kōnōna filikoba ye anw bolo. Awirilikalo, ji fōlo, naje ye dugu mōgōw bēe tōoro. Naje ye mun ye ?

Naje ye fēnñēnama ye min bē dugukolo jjukōrō; a kundama ye milimētēre 10 ye, a sen ka ca; a senw ka misen; n'i magar'a la, a b'a kurukuru njōgon na. Ni danni kera, sennamaw falen tuma, najeni bē da dugukolo jukōrō, ka sēnēfēnw diliw nimi k'u faga. A tē sēnēfēn si to: (no, tiga, kaba, tiganikuru, ani suman

wērew.)

An b'a jini an ka sēnēkē nemogōw fe, u ka wili k'u jo, ka naje kēle. N'o tē njēni kera sababu ye ka anw ka sēnēkēlaw ka sēgen kē fu ye. An bē don min na i ko bi, naje cayara kojugu. A dun bē sēnē segin kōfē, sabu ni danni ma ban, samiyē tē kōrō. Ni balimaw, najeko kera tōoro ye anw Tanukaw bolo de !

Molobali Kulubali
Tawu-Tomo-Kolokani mara la.

«KAFO JIGI KOLONJEBĀ» JIRIWALI LA

A tē temen san 3 kan, san 1994, dugu 9 farala njōgon kan ka «KAFO JIGI KOLONJEBĀ» sigisenkan. Kafo jigi ni faso jigi tē kelen ye de ! Ton in nemogōdankankā fōla, Bakari Kōne, n'ale nana bō an ye «Kibaru» la setanburukalo damine na, dugumisēnw ni kin minnu bē «kafo jigi Kolonjeba» la sisan, olu bē se 40 ma. Kinw bē ben 14 ma.

Alan ni «Hēliwetasi» ka dēmē sababu, min lakodōnnen don kōsēbē Buguni ni Kolonjeba duguw kōnō, kafo jigitōn ye baara caman kē, minnu bē ka dugu ka njetaa sabati ka t'a fe. O siratige la, Bakari Kōne da sera nakō 5 ma, ani barasi 6, ani babili 3, ani balikukalanso 5, ani magasan 3. Ninnu bēe lajelen musakaw bē t'u jo fō sefa miliyōn 142 la. O nafolo kēmē o kēmē, dugumogōw ka bōlen ye dōrōmē 5 ye.

Baara minnu bē senna sisan, olu musakaw bē se sefa miliyōn 50 ma. U ka kan ka barasi 3 jo, ani babili 3, ani jitōnbabili 2; ani balikukalanso 4;

ka fara magasan 2 kan. Nin baaraw labenni musakaw bē ben sefa miliyōn 3 ma. «Hēliwetasi» b'a jo n'o musaka bēe lajelen ye.

Bakari Kōne y'a jira ko nin baara ninnu bēe lajelen bē boloda dugumogōw yērē de fe, wa baaraw njēmaaya fana b'u bolo. A da sera gēleyaw fana ma. Fō ka taa se «kafo jigi Kolonjeba» sigili ma senkan, «Hēliwetasi» tun tē dōrōmē kelen jini dugumogōw fe. Tuma min na ton ye dēmē jini dugumogōw fe, dōw m'a faamu; olu banna k'u ka dēmē di. An y'o gēleyaw sōrō san fila fōlo kōnō, n'olu ye san 1994 ni san 1995 ye. O kōfē, bolimafēn tē ton bolo.

«Kafo jigi Kolonjeba» ka baaraw bē boli komini 3 de kan; kominiw dun ka ninifēnw tē kelen ye; o t'a bali u bēe lajelen k'u ka nafolo bō. Ko yala o kōne tēna kē a dama gēleya ye wa ? Bakari Kōne ka fō la, desantaralizason ni «Hēliwetasi» y'a jira ko gēleyaw mana kē cogo o cogo, ko cogoyaw bē sōrō u la.

Zanze Samake

Nemogōw k'u janto sēnēkēlaw la

Anka jamana kōnō, mōgōcaman b'a fo ko sēnēkēlaw ye so cēmancejiri ye. Bēe b'a dōn ko ni cēmancejiri karila, so tē sisōrōtugun. Otēmenen kōfē, kalafiliw waati mana se, an ka politikitōn bē togodalamogōw sēgen, ka sukaro ni te ani worow di uma, k'a fō u ye k'u ka wote u ye. Ko ni Ala sōnna n'u ye fanga sōrō, k'u bē sēnēkēlaw dēmē. N'i y'a jatemine, bi sēnēkēminenw ka gēlen, i n'a fo : wotoro ni dabaanjana ni nōgo ni posoni. Jamana nemogōw ka kan k'a laje, mōgō minnu bē bo jamana kokan ka na Mali kōnō, ka caman bō olu ka takisuwa la, n'o ye wariye, min bē sara julaw fe minenw kunkōrō. N'o kera, dunkafa bē sabati Mali kōnō, wa sēnēkēla dēmēnanteiman ye sēnēkēminenw nōgōyali de ye. Angere kilo 50 bōrē sōngō ye d. 2169 ye. Nōgō bōrē 4 bē ke kaba ni njōtaari kelen na. Koɔritaarkelen musakaw bē d12.000 bō, n'o ye posoni, ani nōgō ye. Ni faamaw ma u janto sēnēkēlaw kunkow la, gēleya bē an kan de !

Siyaka Kumare
Balikukalan karamogo
Fiyena Kulukōrō mara la.

An k'an janto baloko de !

Sisan, «CMDT» b'a fe ka anw kitakaw bō nōgō la, janko bakokaw, sagabari mara la. N'i ye jatemine kē. N'i y'a laje, denmisēn baarakela caman teliyara ka negeso kunaw san. Hali n'a donna o ma, an nisōndiyara. N'i y'a ye, i b'a fo i ka denmisēn ye, taa yan, i ka segin sisan, i k'a dōn ni bolifēn tē, o tē se ka kē. I k'a dōn koɔriko nafa ka bōn, nka ko o ko, a faamuyali kojugu, i bē taa bila fu la. Bi, kita jamana kan yan, dōw tē njōyērē sēnē tun, fo koɔri dōrōn, u mago tē tiga fana la. Nō ye balo de ye. Ne b'a fo bēe lajelen ye, ko n'i y'i mago bō baloko la, dan do i ka denbaya bē si kōngō la de ! N'i y'a ye i njōgon sēnēkēlabā tē, i falen de don. O la, Ala ka jamana kolo sumā.

Piyērē Famusa Tarawele
Makanakoto. Sagabari mara la.

«DNAFLA» ka kan ka balikukalanko jenini

Nin ye kumakan gelén ye ka lase kibaru ma, walasa kibaru ka ke weeble-weeble dabaga ye Mali jemogownifakanw kalannibaarada, «DNAFLA» jemogo tulo kan.

Balikukalandenwa kalan haké sera lajeliyeten sa, walasa k'uk'a donniya don, bawo, ne je be min na sisan, ko caman be yen bi, cikeduguw la, balikukan karamogow ni kalandenjolenw de be o kow bee jenabó. A ka c'a la, poroze fen o fen mana wuli k'i kunda cikeduguw kan, u be min fo ka geleya fólo, o ye kalanbagako ye; bamanankan walima kan min be fo sigida la. O be misali jenjón di ne ma k'a fo ko hali ni balikukalandenw ma sara, u ka se ka kunnawoloseben soro, n'o ye dipulomu ye, min b'u ka se haké dantige. N'o kera sisan, yelema caman be don walew la, balikukalanko ta fan fe, sabu «O.N.G.» caman mago be balikukalandenw na bi, cikeduguw kono; hali galodugu yerew kono. N'u ye weeble ke arajow la, k'u mago be dipulomutigwi dela baarawla, jekulu ninnu caman b'a fo ko a k'a soro i be se bamanankan na, walima kan were, min be fo baarakeyero sigida la. Okoró te doweré ye, ko mogo te se ka baara yiriwalen ke jøgønfé ka soro aw bee te jøgøn ka kan men. Nka hali ni mogo min tara ka bila o baara la, a dow b'u kanto, kow jøfoli senfe, ka nansarakan daje kelen fo, k'i jo : «N'ta don a be fo bamanankan na cogo min na.»

Aa, nin ye wale ye, min be ka ne farifaga bi kosebe. Ni «DNAFLA» koni tun be se se ka segesegeli boloda jamana fan bee fe, walasa ka balikukalannaw ka kalanw kecogo jatemine, o tun be fisaya kosebe, bawo n dalen don a la, mago bëna se u ka dipulomuw ma hali a têna

meentugun. Halik'a dan demelijekuluw ma, jamana in kono yan, u na se ka wasa soro don do la.

Abudulu Kadiri Kulubali
Filadugu-Narena-Kita.

«Kibaru» nafa te se ka fo ka ban

Ne ye «Kibaru» kanu, nka ne tun t'a don a seben be soro cogo min na, kalo o kalo. Ala barika la, o jenabora; zuluyekalo tun ye a sijne fila ye ne ka kibaru seben soro.

A kera sababu ye ne ka bo fen caman kalama Mali kono. Ala ni kibarusababu, ne ye nafa min soro kibaruko la, ne yere de b'o don.

Ne be dugawu ke kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw ye. Ala ka sijan ni keneya di ne n'u bee lajelen ma, ani labanko numan, ani daraja dafalen. Bataki be ne ni Jida arajow ce; ne b'o bataki seben bamanankan na; u be n jaabi.

Sisan ne be min jini Kibarubaarakelaw fe, kerénenkerénnena la, a jemogow, u k'u seko n'u damajira bee ke walasa kibaru ka se ka fanga soro jamana kono an'a kókan.

O te se ka ke ni kibaru baarakelaw ka cesiri te de !

Mogo filanan min faralen be ne kan kibaru kalanni na Duwala yan, o ye Bakari Tarawele ye, n'u b'a wele ko Laji. Ale ye Jaminakà ye, Kulukoro mara la; Ale n'a jemogon minnu be Duwala, Kameruni jamana kan, ko u bee ka foli be ka taa Kibaru ma. An bee lajelen ka foli ni walenumandón be ka taa Kibaru kanubagaw bee ye Mali kono a n'a kókan.

Bakari Sako; ko Mami
Duwala-Kolokani.

Kabakoden

Jumadon, zuluyekalo tile 11, san 1997, Kodumadala, musomannin do, n'a tøgo ye ko Dunama Tarawele ye den soro. Den in wolola ka soro ne t'a kun; da fana tun te a kun. A kunkolo janya tun be nongo kelen bo. Den in be wolo tuma min na, a tun be ninakili doonin-doonin. Den in wolola tuma min na, a sara. A salen tile 15 don, a ba fana sara, k'osito san 17 la. Musokoroba minnu y'a ko jenabó, k'a ta san 100 la ka jigin o jukoro, olu si ko, k'u ma nin jøgon ye fólo; wa a ma fo u ye fana. Cekorobaw fana ko u m'a jøgon ye fólo.

Soyiba Jara

Kodumadala-Nøsonmugu.

Baara

Mun na cekorobaw b'a jini denmisénw fe u ka baara ke ? Nicekorobaw kodenmisénw ma kobaara de be mogo nafa, ko baara de be mogo hörnya, denmisénw b'o miné kuma fu ye. A caman sebeketuma be tem'u kan. Tijé don, a te ne fo denmisénya ka ke. O waati, cogoya si la tulon man kan ka sebe sa. O tuma de be ben denmisén dilanni n'a sabatili ma.

O waati ye baara kalantuma ni donniya sorotuma ye. O waati fana ciya bee be ke ni sebe ni nisondiya ye.

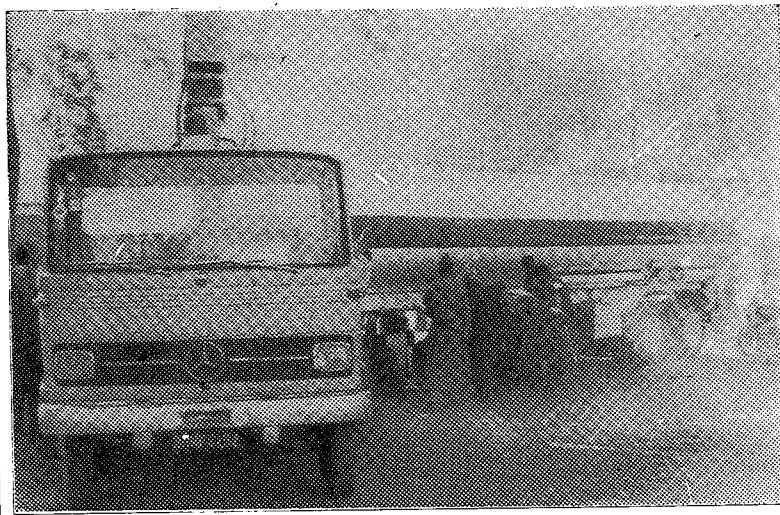
Woojiji ye keneya taamashiyen ye, woosiji ye baara tamaashiyen ye. Kenebagato de be baara ke. N'i ma meen baara kan, i te woosi. Cesiri de be woosiji labo. Woojiji ye baarakela tøgo ye. Ni cekorobaw ko denmisénw ma, u k'u cesiri, cekorobaw b'u dilanna de, cekorobaw b'u bilasira de. Waabo, bulukuli, danni, koroshiyenni, monni, bagangen, a kera baara fen o fen ye, u bee kesiri, u bee ko woosiji u bee ko k'olu sebekoró ke walasa i ka soro ke, i ka lafiya, i ka hörnya.

Nin baara kelen-kelen bee be denmisén danbe korota, k'a danbe bonya a ka mogokorobaya kono. A be kisi mogonofe mogoya ma kuma te dogoyali ni jonya ni nsönyali ma.

N balimake, n balimamuso, n faw ani n baw, denmisén ye cekorobaw ka sini ye, wa denmisén ka sinijesigi b'a yere bolo. Ala ka hakili numan di jamanadenw bee ma, denmisén fara mogokoroba kan. O temennen kó, an b'a jini bee fe, u k'an bi denmisénw deme ni dugawu ye, n'o te a ko ma jenabó fólo de !

Yusufu Fane balikukan karamogo
Jalakoraji Bamako.

Donitamobilibako

A jirala ko Alimani jamana bolifendilanyoro min be wele ko «Merisedesi» (Mercedes) k'o de ye donitamobiliba folo dilan dijne kono. O mobilibba folo mintun be seka doni kilo 1.500 ta, o dilanna san 1896 la, izini min kono, o be wele ko «Denleri» (Daimler). O izini kelen de folola fana ka moto folo dilan dijne kono. Nin baara folow ketuma ni sisan ce, o be san 100 bo. Nka, ofurancé janya o janya, halibi, jamana ma sorodijne kono, min sera ka «Merisedesi» dan, wali ka kun a la, donitamobilibaw dilanni n'u hake cayali la.

O siratige la, ni mobili kemé o kemé feerela dijne yoro o yoro la, i b'a soror «Merisedesi» bolon ye 16 ye olu la (16). A jirala k'u joyoro bëna bonya bawo, k'u labennen don, ka Amerikénwa mobilidilanyoro «Föridi» (Ford) san, k'o far'u boloda la. N'o sanniko jenabéra dörön, u ka fënferetaw be caya ni körolenw ye, fo siñe fila, ka masoro, u be Zapón mobilidilanyoro «Isuzu-Gm» ani Suwedi mobilidilanyoro «Volvo» fila bëe dan, mobilibaw dilanni na, minnu be se ka doni toni 15 ta. A kera cogo o cogo, an be waati min na sisan, Alimani mobilidilanyoro «Merisedesi» jøgon te baara la, yorosi, Eropu, Ameriki, Ameriki Latini, Afiriki, ani Larabu jamanaw kono. On'a taa bëe, mobili suguya bëe santa hake be ka

ko ni mobili kemé o kemé feerela dijne kono, Afiriki jamanaw bëe lajelen ka santa ye 2 dörön ye (2%). O fila la, kelen sanbaga ye Afirikidisidi jamana de ye, se b'o min ye, ka temen tow bëe faralen ye jøgon kan. Misaliko la, ni mobili 5.000 sanna Afiriki jamanaw bëe kono, Afirikidisidi jamana kelen dörön ka santa ye mobili 3.000 ye. Nin bëe lajelen temennen kɔ, mogow be k'a don, don o don ka t'a fe ko mobililadonita lafiya ka bon ni donita ye negesirabolifénw ni jikanbolifénw n'u jøgonnaw la. Mobiliv doniw dan ye layelenniko kelen ni lajiginniko kelen ye. O de ye mogow girinkun y'a kan, dijne yoro bëe la. O misaliko la, a jirala ko dijne yoro bëe la, doni tata kilo kemé o kemé kan, mobiliw be kilo 75 de ta (75%). A to be tila negesirakanfénw ni jikanfénwanisantefénw ni jøgonce. O bëe de kɔson, mobilidilannaw be k'u sëbe don u ka baara ma bawo, mobilibaw yanganw bonyara, k'u sennateliya, fo k'u ke danafénw ye, minnu kasaarakow be ka dogoya ka t'a fe. U'y'ulagirinya fana, ka bɔtoni 35 la, ka se toni 38, ani toni 40 ma. U y'u donitalanw janya bo metere 16,50 la, k'a se metere 18,75 ma. Nka, mobilibaw kono hake min ye metere 2,50 ye, oma yelema, k'o sababukë sirabaw cogoya ye, min b'a to, mobiliba fila be temen jøgon na, ka sor'u ma se jøgon ma. «Xavier Chimits» Amadu Gani Kante

«Kibaru-Kanu» ka Tonsigi sabanan kera Mekalo tile fila.

Jumadon, mekalo tile 2, san 1997, badenya ton min be Beledugu kono, n'o ye «Kibaru-kanu» ye, o ka tonsigi sabanan kera Doribugu dugu kono, ton jømaa ka du kono, n'o ye Gonba Tarawele ye.

Tonsigi in senfe, da sera wale caman ma, minnu be talike kalan kowla, in'a fomusow ni denmisew ka kalankow. Tonkuntigi da sera denmisew ladonni ni u ka kene ya sabatili kopew ma. A jirala ko san o san, finebanaw be digi denmisew na k'a sababu ke dogotorosontanya ye.

Min ye tonsigi kunba yere ye, a jirala k'o ye kibaruko ye; min be da o kan, o ye kalanko ye, k'a d'a kan mogot te se ka kibaru kalan, ka soror i yere ma kalan. Bëe benn'a kankoton in sigikun ye sigida ka jetaa sabatili ye; ko politikiton te; o kama a dayelelen be beleduguka bëe lajelen ye, yorosurunnamogow ani yorojannamogow.

Cekoroba dòwtun be kene kan, minnu y'a jira k'olu famana ka nin jøgon ton nafama ye. Uye dugawu don ton in ni kibaru ye.

Bëe lajelen ye kibaru ni kibaru baarakelawtanu, k'u walenumandon. Ko junu te san soror juru kɔ; jirikurun mœen o mœen ji la, o te se ka yelema ka ke bama ye.

N'an beledugukaw ma segin an fakan ma, n'o ye bamanankan ye, an ka jetaa te sabati; soror fana te sabati cogosi la. Fo an ka baara ke an ka kanw na. N'i y'a ye ko don o don tijelikela be ka caya, tijeli caman be ke kan wëre de la, bawo mogot kalannen man ca.

N be kibaru baarakelaw fo n'a kanubagaw bëe lajelen fo, k'u walenumandonu ka su ni tile baara la.

Gonba Tarawele
Doribugu Kolokani.

Kanjabana bë ka juguya Farafinna

A jirala ko salon, caman farala kanjabanabaato hake kan farafinna. K'a ta zanwiyekalo la, ka t'a bila okutoburukalo la farafinna jamanaw ye kanjabanabaato 149.166 de kofo; olu la, salen kera 15.783 ye. Nin hake ma deli ka lase «OMS» ma fof abada.

San 1996, kalo kononton fof kono n'i tun ye kanjabanabaato 100 jo, i b'a soro 95 bë farafinjamana 4 kono. Olu file : Burukina Faso : kanjabanabaato 42.129; salen 4226. Mali : Kanjabanabaato 7244; salen 832. Nizeri : Kanjabanabaato 16050; salen 1493. Nizeriya : Kanjabanabaato 75069; salen 8440.

DOLJ JAGOLI KONEW

A jirala ko dijne n'a lamini bëe lajelen na, dolojago nekun bë angew bolo. Dolofeereyorobaw ka dolo feeretaw ye wisiki, jini, oromo, ani nesaniyalenw. San 1996 dolofeereyoro kofolenw ka hake feerelen benna buteli miliyari 2 ni ko ma, jamana 70 kono. Dolo minnu bë san kosebe, o ye wisiki, nesaniyalenw, oromo, ani jini ye; wisiki bë na ten kan, ka soro ka tow tugu o la.

San 1994, jatemine lawy' a sementiya ko likisanburukaw ye dolo minna nanabaw ye; ka faransikaw tugu olu la. O siratige la, likisanburuka kelen ka san dolo minta bë ben litiri 12 ni ko ma. Faransika kelen ta bë ben litiri 11 ni ko ma san kono. Isilandikaw ni berezilikaw te dolo min kosebe; olu kelen-kelen ka san dolo minnen te temen litiri saba kan, san kono.

Bana minnu bë ka silatunun dijne kono.

A jirala ko sanni san 2000 ka se, senfagabana bë ban pewu dijne kono. An bë don min na i ko bi, a silatununna jamana 145 kono. Sanni san damado ce, kuna fana ka kan ka ban pewu dijne kono. Min ye segelen ye, ale fana bë ka nogoya

kosebe. K'a damine san 1986, segelen hake jigimma, ka bo miliyon 3 ni ko la, ka na se fo 120.000 ma. Mara fana bë ka nagasi farafin jamana 11 kono. Bana do bë yen ko «Shagasika bana» oka jugu kosebe hadamaden son de ma kosebe, ale fana bë ka silatunun Arizantini, Boliwi, Berezili, Sili, Parageyi, ani Irigeyi.

Sidako te mogò kelen kunko ye

Sidako kòròfow daminera san 1981. Nka a donna sisan ko sidakise soro mogò fari la kabini tumajan, ka kón san 1981 ye.

A ka jugu farafinna ka temen yé bëe kan; nka bi, a bë ka juguya Azi ani Irisila kosebe.

K'a damine sidako jensenni tuma la, ka se bi ma, a jirala ko sida ye mogò miliyon 8 min; banakise bë mogò miliyon 22 la; olu la denmisénw ye 800.000 ye. Nka sidako ka jugu ka temen nin bëe kan, k'a sababu ke hali ni fura bë soro min b'a bana in ka tijeli sumaya, min kón te wuli fewu, oy'a ka

mogòfaga ye. Sidato laban ye saya ye; fura fosi t'o la fof. O kofe, fura min bë soro a la, osanni sete bëe ye. N'i ye sidato 100 ta, i b'a soro 90 bë segenbaatojamanaw la. Olu bë wari min don fura la, o wari b'olu ka san kelen dumuni soro.

Sida ka ca denmisénw na, minnu ma dijne ye fof, ni dijne fana m'u ye. Jamana dòw la, n'i ye kamalen 5 ta, i b'a soro sida bë kelen na. Sida ye denmisénin caman ke falatow ye. Sidako ye dakabanankoba ye de ! K'a fo ko a bë soro jeneya ni dorcugu fe, o fana b'a ko to geléya ka t'a fe.

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A y'olu nini.

Mussero ja. 10) Musso un.

1) Melike nugu ds. 2) Musso ka mussero. 3) ja min be mussero kons. 4) Kabakuru ds duquma. 5) Jigu ds, ce ka kan. 6) Misit. 7) Misit feneti ds. 8) Ce bolokan. 9)

KCR

Afiriki joyorofabagaw donna k'a ban san 1998 «KUPU DI MØNDI» kene kan Faransi

Dijé seleke naani jamanaw balontanna ñanaw ka kunben min bolodara ka ben ni san 1998 zuwenkalon i zulyekaloye Faransi jamana kan, Afiriki jamana 5 ñana minnu ka kankata t'an joyorofa o kene kan, olu ye Maroku ni Kameruni ni Tinizi ni Nizeriya ni Afiriki Di Sidi ye. A jirala ko dijé ntolatankow jenabo jekulu «FIFA» yesira kura mindabali ñanaw sugandilicogo la, o de kera sababu ye, didensu kana mogow cin, bawofolo, sugandilitunye «takokelen-Fiyew» ye. Nka sisan, walasa ñana lakikaw ka soro, ka balananko bo sugandili la, ekipuw bee lajelen bee be ñogon kunben kelen-kelen, foka n'a to to jamana 5 ye, minnu ka kuru soroen ka ca ni tow ta ye.

N'an y'a laje ji ñemajolen na, an b'a ye ko feere kura in be ntoladonbaga lakikaw kisi didensu kaa cinni ma. O de koso Afiriki jamana 5 minnu kofolen don sanfe, olu balontan ñanaw ka se soro ma bala mogosi la, bawo an bee b'u don n'u ka jumanya ye. O temennen ko, an dalen don u la cogomin, an hakili la, u tene t'an kunmasuulu Faransi cebokenew kan.

Jatemine la, dijé ntolatan ñanaw

ka kunben laban min kera Lameriken jamana kan san 1994, Afiriki jamana kura 5 sugandilenw cema Faransi san 1998 kunben kadara kono, o jamana 3 tun be Lamerikenw ka cebokenew kan, n'o ye Maroku ni Kameruni ni Nizeriya ye. O jamana 3 ñanaw soro Faransi kunbenyoro la, o man kan ka ke balananko ye, bawo u y'u jeniyoro fin k'a ban.

Afiriki Di Sidi ye kupu Dafiriki laban yalon Tinizi nekan. O b'a jira k'an file don min na, i ko bi, olu ye Afiriki ntolatan ñana ekipuw folo ni filanan ye. O tuma, o kuma y'a yere ban, bawo n'olu sugandira ka taa Afiriki joyorofa dijé ñanaw kunbenkenew kan Faransi san 1998, o te se ka jate foyi ye ni laadalatilen te.

Sisan, an be min, ni intola kanubagaw bee fe Afiriki koro n'a tilebin, keñeka ni worodugu, an k'an seko damajiraké sira bee kan, n'an joyorofabagaw demeni ye, walasa u ka se ka kunkorota soro dijé jamana 32 balontanna waraw ka kuwaba kenew kan san 1998, Faransi jamana kan. Anka dugawubé Maroku ni Kameruni ni Nizeriya ni Afiriki Di Sidi ye. Ala ka Faransi «Kupu Di Mondi» janjo diya u la !

Basiriki TURE.

Yerédon ko mun ?

Yerédon ko danbe, yerékanfo, sutara ani kumafakannan ka dañesure bo i fakan na n'i be kuma la, keréñkerénnenna la, i ka koro kono na.

Nka ney'a ye, o don an ka kuntigiba n'o ye Denafila ñemogo ye u ye ñogonyeba min ke, ni nansaraw k'a ma «semineri» ale kumana ni

nasarakan ye yen. O ma diya ne ye abada. Sabu nansaraw te na yan walima jamana were la k'u fakan bila kan were ye. Ne b'a fe ka nininkali do ke, kibaru ka njaabi walima Denafila. N'an ko fakan ka taa ñe, mogó minnu talen don k'u bila o ñemogoya la, olu ka kuma ni dañesurew ye, yala o ka kan wa ? A' ye n jaabi.

Abudaramani JARA

Alason ka fisa

maason ye

Nin kera ce do ye, hadamaden bee lajelen, ani siginogonw bee dalen tun don a ka baarakébaliya la. On'a taa bee mogó were si tun te ce in fe a kelen ko.

Ce in togo tun ye Domakono.

Mogó situnt'a wele ko Domakono, fo fugari Nji. Hali danfiri tun t'a bolo. Ala y'a to a ka masaya la, don do la, a wulila ka taa kungo yaala. A be yaala-yaala tuma min na, a taara a sigi tu do koro ko a b'a lafiya doonin. A y'i to ka fen do ye tu koro. A ko Alason wa mogoson de ! Alason ka fisa ni mogoson ye. A ye min ye tu koro, o tun ye sanu ye.

Mogó minnu tun b'a fo ko ce ye fugari ye, olu bee seginna ka taa ce deli wari ni fini na, ani bagan na ani balo. U ka dumunikéyoro kera fugari Nji ka du kono na ye tugun.

Solomani Kulubali
Doribugu-Kolokani.

"AMAP" kuntigi

Gawusu DARABO

Mali kanw kunnafonisébenw

baarada kuntigi

Janze Samake

Kibaru

BP : 24 Téléfoni: 22-21-04

Kibaru Buguifiye Bozola

Bamako -Mali

Dilanbagaw ni sebenbagaw kuntigi

Basiriki Ture

Sebenbagaw kuntigi

Baadama Dukure

Labugunyoro: Kibaru gafedilan baarada

Bolen Hake 16.000